

STÅLMORMORS ÄVENTYR

Av Tanja Jibrandt
med illustrationer av Michaela Persson

Lärrarhandledning för

STÅLMORMORS ÄVENTYR

åk 1-3 (4-6)

Av Tanja Jibrandt

Bakgrund och syfte

Lärarhandledningen har jag skrivit på rekommendation av lärare och rektorer efter författarbesök då jag läst ur Stålmormors äventyr i förskoleklass t o m klass 3.

Syftet är att underlätta för lärare att använda boken brett i undervisningen genom en lärarhandledning kopplad till kunskapskraven och målen i lgr 2022. Den återkoppling jag fått är att boken lämpar sig väl inte bara för svenska utan kan användas brett i undervisningen i de första årskullarna, men jag börjar med svenskan. Likaså lämpar sig boken att återkomma till för djupare resonemang i mellanstadiet då vissa kapitel berör svåra frågor såsom sjukdom och livets ändlighet.

Många av frågorna och övningarna i lärarhandledningen kan användas även i åk 4-6 då eleverna har en mer utvecklad läsförståelse och kan utveckla resonemang och övningar därefter.

Svenska

Lgr 2022: Undervisningen i ämnet svenska ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i och om svenska språket.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften. Därigenom ska eleverna ges möjlighet att utveckla språket för att tänka, kommunicera och lära.

Undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur man formulerar egna åsikter och tankar i olika slags texter och genom skilda medier.

Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i läsförståelse i slutet av årskurs 1:

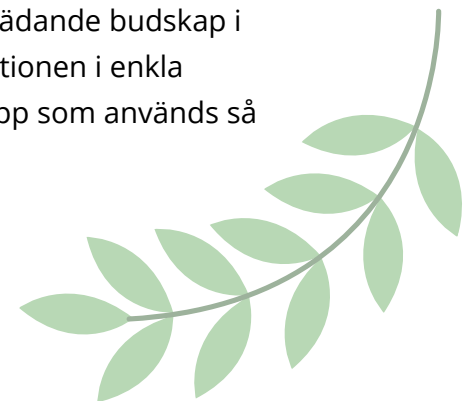
Eleven läser meningar i enkla, bekanta och elevnära texter genom att använda ljudningsstrategi och helordsläsning på ett delvis fungerande sätt. Eleven återger och kommenterar någon del av innehållet och visar begynnande läsförståelse.

Med stöd av bilder eller frågor uppmärksammar eleven när det uppstår problem med läsningen av ord eller med förståelse av sammanhanget och prövar då att läsa om och korrigera sig själv. I samtal om texter som eleven lyssnat till för eleven enkla resonemang om texternas tydligt framträdande innehåll och jämför detta med egna erfarenheter.

Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i slutet av årskurs 3:

Eleven samtalar om elevnära frågor och ämnen och ställer frågor, ger kommentarer och framför egna åsikter. När eleven berättar om vardagliga händelser beskriver eleven dem så att innehållet tydligt framgår. Dessutom ger och tar eleven enkla muntliga instruktioner. Eleven skriver enkla texter med läslig handstil och med digitala verktyg. I texterna använder eleven stor bokstav, punkt och frågetecken samt kan stava ord som eleven själv ofta använder och som är vanligt förekommande i elevnära texter.

De berättande texter eleven skriver har tydlig inledning, handling och avslutning. Eleven läser bekanta och elevnära texter med flyt genom att använda lässtrategier på ett i huvudsak fungerande sätt. Eleven kommenterar och återger delar av innehållet och visar grundläggande läsförståelse. Eleven för också enkla resonemang om tydligt framträdande budskap i texterna. Eleven söker information ur någon anvisad källa och återger grundläggande delar av informationen i enkla faktatexter. Texterna innehåller egna formuleringar och grundläggande ämnesspecifika ord och begrepp som används så att innehållet klart framgår.

Den här handledningen i svenska innehåller övningar som ska hjälpa dig att få dina elever att utveckla sin läsförståelse, och därmed sin läslust, genom att arbeta med ordförståelse, träna på att använda läsförståelsestrategier och att göra textkopplingar.

”Stålmormors äventyr” passar också utmärkt att ha som grund och utgångspunkt i värdegrundsarbete.

I handledningen hittar du övningar och diskussionsfrågor som knyter an till elevernas vardag med utgångspunkt i det berättelserna i de olika kapitlen tar upp. Övningarna i den här handledningen fokuserar på att träna på samarbete genom olika samarbetsaktiviteter. Här finns även en språkövning. Alla övningar i handledningen delas in i vad man kan göra före läsningen, under läsningen och efter läsningen.

Det viktigaste för att stimulera läsglädje är högläsningen och det gemensamma berättandet. Läs högt och läs i par, diskutera och reflektera tillsammans! Vikten av gemensam läsning och högläsning kan inte nog betonas.

Genom de gemensamma läsupplevelserna får eleverna verktyg som de sedan kan använda i det egna läsandet och lärandet även i andra ämnen.

Läsförståelsefrågorna är indelade i:

- ♥ **På raderna** – svaret står i texten.
- ♥ **Mellan raderna** – här handlar det om att kunna dra egna slutsatser och läsa ”mellan raderna”.
- ♥ **Bortom raderna** – här tänker man själv vidare och reflekterar över texten. Läsförståelseövningar hittar du under varje kapitel.

Före läsningen

- Titta tillsammans på bokens omslag. Titta på bilden, läs titeln. Vad tror ni boken kommer att handla om? Be eleverna att motivera sina svar, till exempel genom att du modellerar och motiverar varför du tycker och tror så eller fråga: Varför tror du det? Hur tänker du nu? Vad ser ni här? Var någonstans är det?
- Inför epilogen: Vad är en epilog? På vilket sätt skiljer den sig mot de övriga kapitlen?
- På omslaget står det två namn: Tanja Jibrandt och Michaela Persson. Varför står de namnen här? Vilka är de?

Mer info om Tanja och Michaela hittar du på:

<http://www.staalmormor.se>

och författarcentrum Syds författarporträtt:

<https://forfattarformedling.se/forfattare/tanja-jibrandt/>

- Förbered läsningen inför varje kapitel genom att gå igenom svåra ord och uttryck – se nedan under respektive kapitel. Men tänk också på att vissa ord förklaras bäst i sitt sammanhang och kan vara bättre att ta upp UNDER läsningen.

Under läsningen

- Gör textkopplingar. Vid högläsning, stanna upp vid lämpliga tillfällen och gör kopplingar till:

ANDRA TEXTER: Påminner det här om något annat vi läst? Berättelser om tuffa tjejer, killar eller djur (Pippi Långstrump, Emil i Lönneberga, Pettson & Findus, Bamse, Nalle Puh...)

ELEVERNAS EGNA ERFARENHETER: Vad känner vi igen från t ex förhållandet med våra egna mor- och far och gammelmor- och farföräldrar? Roliga äventyr med egna gamla kära att dela? Minnen från äldre generationer som föräldrar håller levande även om de inte finns kvar? Vänskap och konkurrens om någon alla vill vara med? Att bli ovänner, att kunna säga förlåt?

VÄRLDEN UTANFÖR: Vad får berättelsen oss att tänka på om världen utanför? Hur ofta får eleverna möjlighet att höra berättelser och umgås över generationsgränserna? Är det annorlunda i andra länder eller i djurens värld? Besöker skolan äldreboende? Har skolan/skulle eleverna vilja ha en "Extramormor" som rastvakt? Hur kan man få det i så fall?

- Om barnen läser självständigt, arbeta på samma sätt och diskutera t.ex. efter varje kapitel eller ett stycke i kapitlet som du förutbestämt.
- Be eleverna stanna upp i sin läsning om det är något de inte förstår och fråga dig eller en kompis.
- Be eleverna ringa in (alternativt skriva ner eller räcka upp handen för att fråga) ord som är svåra att läsa eller förstå och diskutera dem allt eftersom.
- Be eleverna att försöka läsa om en mening eller ett stycke de inte förstod.

Efter läsningen

- Låt eleverna svara på läsförståelsefrågorna, se nedan. Låt eleverna formulera egna frågor. Diskutera frågor och svar tillsammans.

Många av de öppna frågorna har inga givna svar utan finns där för att väcka tankar och göra reflektioner ihop i klassen och leder också till fortsatta diskussioner.

- Låt eleverna sammanfatta texten. Prata tillsammans om hur den började, vad som hände sedan och hur den slutade. Detta kan vara ett enskilt kapitel, men även hela boken när ni läst klart.

Berättelsen "Stålmormors äventyr"

Vi möter Stålmormor, Maja och Kängan när Stålmormor redan är över 100 år ung.

Maja, barnbarnsbarnet, som går på lågstadiet fick flytta till Stålmormor när hon började skolan då hennes föräldrar och mormor arbetar med cirkus och lever ett resande liv. Maja stormtrivs med att leva med Stålmormor då det inte finns någon hon har så kul tillsammans med. Enda smolken i hennes glädjebägare är hennes antagonist Kängan, den störiga kängurun, som Stålmormor räddat sedan han flytt från djurtjuvar som kidnappat honom från Australien. Kängan har varit Stålmormors livskamrat i mer än 20 år och Maja vill inte dela Stålmormor med Kängan, som hon tycker är en självupptagen besserwisser. Kängan är en ordekvilibrist medan Maja, som vill bli astronaut, intresserar sig mer för matematik och teknik. Stålmormor tycker att de tillsammans är ett oslagbart team och de tre driver tillsammans Djurjouren, som räddar djur i nöd.

De lever på landet och är i hög grad självförsörjande med hjälp av lantbrukargrannen Bästa Bonden och hans sambo Klurige Kurt. I Stålmormors familj ingår också flera djur, hennes dörr är öppen för alla som behöver henne. Att leva i samklang med djur och natur är självklart för Stålmormor, liksom att bästa sättet att ena motståndare är att bjuda på gott fika, varför Stålmormor också bjuder på sina favoritrecept i slutet av boken.

Det här med att jordelivet är ändligt pratar Stålmormor, Kängan och Maja om. Kängan har en mycket mer avslappnad inställning till döden. Epilogen skildrar hur Maja och Kängan, som vid det laget har insett vad Stålmormor menade med att de är världens bästa team tillsammans med alla sina olikheter, lever vidare Stålmormors dröm. De säkrar att Stålmormor fortsätter att vara närvarande i deras liv, om än uppifrån molnen.

(Parallellt med denna lärarhandling skrivs fortsättningen om Djurjouren, som syftar till att vi ska komma ihåg att bära våra förebilder med oss, även när de inte finns kvar hos oss på jorden – "Djurjouren på nya äventyr".)

Det finns en tidslinje i boken, men varje kapitel är fristående. Man kan återkomma till individuellt kapitel för en särskild lektion utan att man måste ha läst övriga kronologiskt.

TEMA: Vänskap mellan generationer, möten mellan våra äldsta och yngsta, vänskap med djur, hållbart leverne, superhjältar, vänskap, samarbete, förlåtelse, tillsammans blir vi starka, att tro på sig själv, äventyr, rädsla, mod, livets olika faser.

Läsförståelsefrågor

OMSLAGET

Svåra ord och uttryck:

Konkurrera om, klan, illustrationer.

Vet alla vad en Napoleonbakelse är? En, enligt alla i boken, jättegod, smördegbakelse med hallon och vaniljkräm, se recept sid 107. (Författarens kommentar; i nästa bok kommer illustration av Napoleonbakelser, som var mycket vanligare förr, men som ofta fortfarande finns på fina konditorier).

KAPITEL 1

Svåra ord och uttryck:

Astronaut, oslagbar, avsändare, "komma in i bilden".

Läsförståelsefrågor:

- Varför tycker Maja inte om Kängan? (på raderna)
- Vad menar Maja med att hon vill skicka i väg Kängan i ett paket med "avsändare okänd"? (mellan raderna)
- Varför tror ni egentligen att Maja tycker så illa om Kängan? (bortom raderna). Diskutera hur det känns när man vill ha någon/något för sig själv? Varför vill man inte dela med sig? Hur känns det när man blir svartsjuk på någon? Behövs svartsjuka? Tycker Stålmormor mindre om Maja tror ni för att hon tycker om Kängan också? Finns det någon gräns för hur mycket man kan tycka om?

KAPITEL 2

Svåra ord och uttryck:

Basker, förundrat, "klump i magen", utsvulten, "i ett huj", landkrabba, delikatess, underslaf.

Läsförståelsefrågor:

- Varför är Kängan så hungrig? (på raderna)
- Vad menar Stålmormor med att "det är skönt att vara landkrabba"? (mellan raderna)
- Vad menar Stålmormor med att Kängan är så liten och så stor på samma gång? Diskutera om ni känt er små och stora på samma gång? Kan man vara kaxig och rädd samtidigt? Hur känns det i så fall, kan ni berätta om någon gång ni känt så? (bortom raderna)

KAPITEL 3

Svåra ord och uttryck:

Akrobat, klanmedlem, "dubbeldass", gasta, nödproviant, "tackar ödmjukast", förläget, "ge kängor".

Vet ni vad scones är? Ett bakverk, se recept sid 110

Läsförståelsefrågor:

- Varför kallas Stålmormor just Stålmormor? (på raderna)
- Vad menar Stålmormor med tavlans budskap "Dags för skitsnack" på dubbeldasset? (mellan raderna)
- Vad innebär det att vara självförsörjande? Är ni självförsörjande på något i era familjer? (bortom raderna). Diskutera vad ni är eller skulle vilja vara självförsörjande på? Vad krävs för att bli det?
- Vad menar Maja när hon skriver: "Han charmade in sig direkt, den lille smilfinken, som ni förstår. Det är väldigt goda körsbär"? (mellan raderna)
- Varför är klanen inte tveksam till Kängan längre när han bjudit dem på körsbär han plockat? (bortom raderna). Diskutera vad som krävs för att man ska bli accepterad när man är lite annorlunda och ny? Vad gör att man inte alltid välkomnar någon som är okänd? Hur kan vi göra det lättare att välkomna den som är ny/annorlunda?

KAPITEL 4

Svåra ord och uttryck:

Bakgrundskontext, sammanhang, "fasligt kacklande", ättling, exceptionellt, förkunna, "ordbajsa", konstpaus, farkost, hiskeligt

Läsförståelsefrågor:

- Varför är språket viktigt för Kängan? (på raderna)
- Vad menar Kängan när han säger att "är man inte stor i kroppen får man vara vass i knoppen"? (mellan raderna)
- Kan man vara stor fastän man är liten? (bortom raderna). Diskutera vad som gör att man känner sig stor? Ge exempel på när ni känt er större än ni är.

KAPITEL 5

Svåra ord och uttryck:

"Lirka ur", övergödd, kutig, fotogenlampa, hembiträde, dragspel, gammeldans, "hambo", "bäva för", "bita ifrån", "ge kalla handen", undanhålla, flirta, "hålla på halster".

Läsförståelsefrågor:

- Vem åt upp Stålmormors mammas tulpaner? (på raderna)
- Vad menar Stålmormor när hon säger att hon "skulle önskat jag haft så rejäla fötter som du Kängan"? (mellan raderna)
- Varför bävade Stålmormor för vad hennes pappa skulle säga när hon mötte honom med Bella i barnvagnen? (mellan raderna)
- Är det lättare idag än förr i tiden att göra som man vill tror ni? (bortom raderna). Är det någon som har en egen "Stålmormor eller -Stålfarfar", som berättat om när hen vågat göra det hen själv tyckte var rätt, även om andra inte tyckte det?
- Är det viktigt vad andra tycker? Om det är det, varför då? (bortom raderna). Diskutera när det är viktigt vad andra tycker och när det bara är viktigt vad man själv tycker.

KAPITEL 6

Svåra ord och uttryck:

Hällakakor, "påta i", bister, nödkost, tobis (fisk som kusthavsfåglar gärna äter), skeptiskt, "skryt i kubik" (jättemycket skryt).

Läsförståelsefrågor:

- Varför svälter havsfåglarna? (på raderna)
- Vad menar Maja när hon skriver att "Stålmormor kallas inte Stålmormor för inte"? (mellan raderna)
- Varför tycker inte Maja om berättelsen om när Stålmormor och Kängan räddar havsfåglarna? (bortom raderna). Är det svårt att erkänna att någon annan gjort något bra när man inte varit delaktig själv? Varför det i så fall? Diskutera om och i så fall varför det ibland är svårt att glädjas åt när någon annan gjort något bra? (bortom raderna)

KAPITEL 7

Svåra ord och uttryck:

Bukta, gasta.

Läsförståelsefrågor:

- Hur fick Stålmormor Kängan att sluta att snarka? (på raderna)
- Varför frågade Stålmormor Kängan om han sov gott? (mellan raderna)
- Varför föreslår Stålmormor att de ska fira med Napoleonbakelser redan till frukost tror ni? (bortom raderna). Diskutera olika sätt att lösa en konflikt. Varför tror ni att Kängan verkade glömma att han var arg på Maja?

KAPITEL 8

Svåra ord och uttryck

Galax, elliptisk, sfärisk, glasyr, "matsmältningslur", dräpande, "kannibalörn", skadeglatt, hulka.

Läsförståelsefrågor:

- Varför kan kängurur inte cykla? (på raderna)
- Vad menar Maja med att hon inte törs tänka den tanken högt, när hon funderar på om hon skulle tipsa örnen om att kängurukött säkert är fett och gott? (mellan raderna). Varför tänker Maja så tror ni? Känner ni igen er i att man ibland önskar något dumt som man vet att man inte borde? Hur ska man göra då för att det ska kännas bättre utan att göra det där dumma? Diskutera och ge exempel på saker ni själva varit med om. (bortom raderna).
- Det märks tydligt att Maja är irriterad på Kängan, eller hur? Ge exempel på hur Maja försöker ställa till det för Kängan och diskutera varför ni tror att Maja blir så irriterad på Kängan (på och bortom raderna).

KAPITEL 9

Svåra ord och uttryck:

Uppmana, predika, stänka, ande

Läsförståelsefrågor:

- Varför är inte Kängan så bekymrad över döden? (på raderna och mellan raderna)
- Vad menar Maja när hon skriver att Stålmormor såg på henne att hon tyckte att Kängan gärna kunde bli en osynlig ande på en gång? (mellan raderna)
- Varför är många rädda för döden tror ni? (bortom raderna)
Vad händer tror ni när man dött? Hur kan vi hålla dem som inte är kvar på jorden längre levande för oss ändå? Diskutera.
- Har ni några exempel på hur ni i era familjer pratar om de som inte är kvar hos oss? Hur känns det i kroppen när man är riktigt, riktigt rädd? Vad kan man göra när man känner så? Hur gör Stålmormor för att få Maja att släppa rädslan? Diskutera tillsammans.

KAPITEL 10

Svåra ord och uttryck:

Idissla, "fladdiska", frekvens, loop, hake, grimaserade, kennel

Läsförståelsefrågor:

- Hur kunde Kängan och Maja missa att det var fem valpar och inte fyra? (på raderna)
- Vad fick Maja att sluta önska att Kängan skulle försvinna ur hennes och Stålmormors liv? (på och mellan raderna)
- Hur kommer det sig att Maja inser att Stålmormor har rätt i att hon och Kängan är ett drömteam? Leta i text efter exempel på hur de samarbetar och diskutera vikten av att vara ett team. Har ni varit med om att ni varit svartsjuka på någon och sedan insett att ni egentligen har det mycket bättre tillsammans och att svartsjukan försvunnit? (på och bortom raderna)
- Varför ser Stålmormor så fullständigt nöjd ut? (mellan raderna)

KAPITEL 11

Såra ord och uttryck:

Mattpiska, vespa, lurifax, hjula, "siesta"

Läsförståelsefrågor:

- Vilka är det som kommer och hälsar på? (på raderna)
- Vad gjorde Stålmormor när Mormor Akrobat hade brutit sitt finger? (på raderna). Vad tycker ni om det? (bortom raderna). Vad skulle hända om någon av er bröt fingret? Diskutera varför ni tror att Stålmormor gjorde som hon gjorde. Kan ni komma på någon annan händelse som ni tror att till exempel er mamma eller pappa skulle hantera annorlunda än er gammal/mormor/morfar eller annan äldre släkting?
- Hur kom det sig att Mormor Akrobat fått Liten? (på raderna)
- Vad menar Maja när hon säger att det är som att fråga om det finns stjärnor på himlen? (mellan raderna)
- Varför vill Mormor Akrobat gå i pension och komma hem och bo med Stålmormor och hennes klan? (på raderna). Är det någon som har någon mormor eller farmor som bor hemma hos er? Om inte, skulle ni vilja det? Diskutera vad som skulle krävas för att din mor- eller farförälder skulle kunna bo hos er? (bortom raderna)

KAPITEL 12

Svåra ord och uttryck

"Hangarounds", undgå, hävda, uppspelt, huk, överlägsen, uppmuntra, fläktlucka.

Läsförståelsefrågor:

- Var har Stålmormor sin telefon? (på raderna) Är det någon av er som har sett eller använt en sådan gammaldags telefon? Vad menar Stålmormor med att den är så bra för man vet alltid var man har den? (mellan raderna)
- Varför är Kängan först lite tveksam till att Mattias ska hälsa på? (på raderna och mellan raderna)
- Är det någon av er som tycker det är lite oroligt när man ska träffa någon man inte känner? (bortom raderna). Diskutera hur ni gör om ni känner er lite obekväma när ni ska träffa någon ny eller i någon annan situation när ni känner er osäkra. Hur obekvämt är det att vara den som är ny tror ni? Vad kan man göra för att både den som är ny och alla andra inte ska känna oro inför något nytt?
- Varför är Stålmormor så nöjd med att Maja, Kängan och Mormor Akrobat bakat de godaste Napoleonbakelser hon ätit tror ni? (mellan raderna). Diskutera och ge exempel på om ni känt er stolta över att någon annan gjort något bra som ni också gör mycket bra. (bortom raderna)

KAPITEL 13

Svåra ord och uttryck:

Sikte, "slå dövörat till", tvärnit, instinkt

Läsförståelsefrågor:

- Vad menar Kängan med att kaninungen nog vill ha en kängurupappa? (mellan raderna). Varför tror ni att Kängan är så förtjust i kaninungen? (bortom raderna).
- Hur snabbt kan Kängan sluka den sista Napoleonbakelsen? (på och mellan raderna)
- Hur lyckas Maja, Kängan och Mattias rädda kaninungen? (på raderna). Diskutera någon gång när ni samarbetat flera stycken och lyckats med något svårt? (bortom raderna). Varför är det bra att vara olika och att vara bra på olika saker?
- Vad menar Maja när hon säger att det var Skutta som måste få bestämma, när hon var redo att bekanta sig med Liten? (mellan raderna). Diskutera och ge exempel på om ni kan hur man kan bli ett bra lag/team om det är någon/några som är mycket mindre än de andra (bortom raderna).
- Varför tror ni att Stålmormor känner att det inte kan bli bättre än så här? (bortom raderna)

KAPITEL 14 - EPILOG

Svåra ord och uttryck:

Epilog, påpälsad, utbuktning, uppallad, hambolåt, dansakrobatik

Läsförståelsefrågor:

- Varför har Maja, Kängan och klanen en nyårsfest för Stålmormor? (på raderna)
- Stålmormor har somnat in berättade Mormor Akrobat? Vad betyder det och varför säger man så? (bortom raderna). Diskutera. Har ni några andra bra namn man kan säga i stället för dö?
- Vad var det i Majas och Kängans paket tror ni? (mellan raderna)
- Har ni sett någon dansa hambo? (bortom raderna). Ni kan väl få i läxa att fråga hemma om det är någon som kan hambo och kan visa er?
- Maja och Kängan känner ändå att det är lite gott i magen i allt det sorgliga, varför då? (på raderna och mellan raderna). Varför har de en nyårsfest för Stålmormor och planerar en födelsedagsfest för henne på hennes födelsedag tror ni? Har ni någon kär som inte är kvar på jorden längre och som ni tänker på ibland? (bortom raderna). Hur kan man hålla dem levande?
- Maja och Kängan har redan fått två tecken från Stålmormor, vilka? (på raderna). Kan man få tecken från de som inte är kvar på jorden om man letar efter dem tror ni? (bortom raderna). Diskutera och gå hem och prata med era äldre släktingar om minnen av era kära som man kan hålla levande.

KAPITEL 15

Svåra ord och uttryck:

Trixig, bladdeg, vaniljstång, majsstärkelse, florsocker, tillsätta, nagga, spritsa, bittermandel, dekorera, stavmixer, bunke

Läsförståelsefrågor:

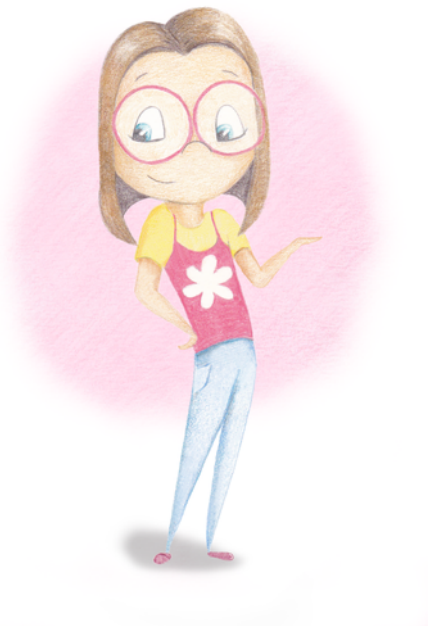
- Vad är viktigaste ingrediensen när man ska baka Stålmormors Napoleonbakelser? (på raderna). Varför då? (mellan raderna)
- Vad har Mormor Akrobat för bra tips för att göra det lättare att baka Napoleonbakelser? (på raderna)
- Känner ni någon som har en vedspis eller bagarstuga? (bortom raderna). Fråga era äldre släktingar hemma och berätta på nästa lektion. Kanske kan ni få vara med och baka i en bagarstuga eller vedspis och bjuda klasskamraterna.

TANKAR OM SAMARBETE

I kapitel 8, och ännu mer i kapitel 10 och 13 då Maja och Kängan lärt sig att verkligen samarbeta och att använda varandras styrkor så visar de hur man kan samarbeta bra. Använd de texterna som underlag och utgångspunkt för att diskutera samarbete i klassen.

Låt sedan eleverna prata om (alternativt i de högre klasserna också skriva ner) vad de tänker kring att samarbeta. Om eleverna behöver hjälp för att komma i gång, skriv ett antal ord som inspiration på tavlan: lag, lagarbete, team, grupp, tillsammans, annorlunda, lika, olika, vänner, förlåt, vi, respekt, tack, diskutera, kompromissa, prata stötta, peppa....

Samarbetsövningar

Behåll ballongen i luften

Du bestämmer antal elever. Ju fler deltagare ju mer samarbete krävs. Eleverna ställer sig hand i hand i en ring. Sedan kastar du in en ballong i ringen. Eleverna ska nu samarbeta så att ballongen inte nuddar golvet. De får använda huvud, händer och fötter.

Bygg statyer

Dela in eleverna i grupper. Grupperna ska sedan jobba i par. Den ena gruppen ska börja att bygga en staty. Det kan vara en staty som föreställer något, eller att gruppdeltagarna får instruktionen "tre fötter ska vara på golvet, övriga fötter i luften". När statyn är klar ska den andra gruppen försöka härma och bygga en likadan staty.

Skicka bollen

Eleverna ska sitta eller stå på rad. Den elev som står längst fram får en boll som hen ska skicka bak till eleven närmast bakom sig. Målet är att bollen ska nå eleven längst bak. Poängtera att OM en elev tappar bollen är det inte okej att bli arg eller irriterad. Samarbete handlar om att lösa saker tillsammans och peppa varandra.

Tåget

Dela in eleverna i par. Ett barn ställer sig bakom ett annat med händerna på kompisens axlar. Den som står bakom är lok och styr genom att ge signaler till tåget framför sig, t.ex. ett tryck med höger hand betyder ett steg fram, två tryck två steg fram, ett tryck med vänster hand betyder ett steg bak. Eleverna får inte prata med varandra utan tåget ska styras enbart av lokets signaler.

SPRÅKÖVNING

Nedan finns ett antal talesätt, hämtade ur boken (sidangivelse). Särskilt Kängan älskar att prata i rim så nedan finns även rim ur boken angivna.

Övning 1:

Beroende på årskurs, ta upp ett talesätt eller be klassen hitta talesättet du anger. Prata om talesätten och om man kan flera liknande talesätt, t ex tyst som en mus eller listig som räven eller klok som en uggla...

Övning 2:

Beroende på årskurs, ta upp ett rim eller be klassen hitta rim i texten. Prata om rimmet och hur man kan uttrycka det med andra ord. Kan eleverna komma på fler rim för att säga samma sak, t ex "jag behöver inte "guggla" för jag är smart som en uggla".

Talesätt och ofta är talesättet också på rim:

Klok som en bok (sid 9)

Stor i orden, men liten på jorden (sid 26)

Ont krut förgås inte så lätt (sid 31)

Stålmormor heter inte Stålmormor för inte (sid 41)

Snabbt som ögat (sid 43)

Ville inte lyssna på det örat (sid 49)

"Lägga fötterna i vädret" (sid 57)

Lätt som en plätt (din lille sprätt) (sid 66)

Rim

Din lilla enfaldiga tös, här låg jag och mös (sid 9)

Är man inte stor i kroppen, får man vara vass i knoppen (sid 26)

...värsta sant, du bara önskar att du kunnat göra likadant (sid 39)

Trutensnuten (sid 41)

Tortyr, jag blev alldeles yr (sid 47)

Tax eller varför inte en lax (sid 50)

Matsmältningslur, annars kommer de fina sconesen i retur (sid 50)

Fika bör man, annars dör man (sid 58)

Ska man vara fin, bör man ha ficka på magen sin (sid 59)

Som polis är du bestämt novis (sid 71)

För all del, med en sådan hund kan väl hussen inte vara helt fel (sid 88)